

УКРАЇНОСЬКІ ХРИСТІЯНОСЬКІ ВІСТІ

UKRAINISCHE CHRISTLICHE
NACHRICHTEN
UKRAINIAN CHRISTIAN NEWS

Рік IV.
Jahr. 4.

Червень 1966
Juni 1966

Kennzeichen B 21954 F

Ч. 1
Nr. 1

Ad limina Apostolorum

Міліони прочан з цілого світу спішать рік рiчно до храму св. Петра в Римі, щоб доступити відпусту і виблагати ласк для себе і своїх родин. Вздовж вулиці Конціліяціоне розміщені папські конгрегації.

Д-р Володимир Мурович

Великий осяг Вселенської Католицької Церкви

Другий Вселенський Собор, що відбувся й діяв в чотирох сесіях на протязі трьох років, своєю репрезентацією щодо числа учасників перевищив усі попередні Собори, але теж вагою і значенням не мав собі рівних. Весь світ виявив зацікавлення нарадами і тематикою без огляду на релігійні й політичні переконання. Приявність Отців Соборових числом понад 3000, велике число спостерегачів інших віровизнань, як також велика кількість кореспондентів була наявним доказом того зацікавлення порушеними проблемами на Соборі.

Скликання Собору в час наболілих питань як суспільних, так і політичних, у час виступу безбожництва в поодиноких державах за згодою влади, як їхньої релігії, було ділом Великого Папи Івана XXIII-го. Прийшов найвищий момент, щоб змірилася зі злом, яке вкорінилося у відсталих країнах світу, щоби втягнути їх в орбіту своїх впливів та прийти мільонам людей з духовою поміччю Христової Євангелії у їх безвихідному положенні. Маючи на увазі саме безбожницький Схід, що став загрозою миру, належало приступити до радикального лікування, навязати взаємини з поневоленими народами та дати їм поміч.

Схід, що від 1054 року був у роздорі зі Вселенською Церквою, яку репрезентує Рим, лишив свої народи без належної опіки, і цю обставину використали речники безбожництва та повели народи у провалля або, як вони глумливо славляться, на дорогу «щасливого життя дочасного світу». Колись віруючі народи на Сході Європи, сьогодні опинилися без засад віри, над прірвою. Керманічі західних держав стали безрадіні супроти такої дійсності, бо покликувалися тільки на фізичну силу, яка не завжди була вирішною. У тій безвихідній ситуації, коли тут і там виникали конфлікти, коли над народами нависло марево нових воєн уже на більшу скалю як попередні, церковні кола здавали собі справу, що одним виходом з загрозливої ситуації є онова духа і тому треба приступити до рятування людства перед загрозою воюючого атеїзму.

Тому першою проблемою було звернутися до народів з гаслом релігійного поєднання самих християн, а щойно тоді стати віч-на-віч з безрелігійністю, яка великою зарозою обняла чи не пів земської кулі. Справа екуменізму запрятала уми соборових Отців підчас усіх сесій та була провідною думкою, що вимагала розв'язки в позитивному дусі. Розвинулася дискусія на всю ширину і глибину.

Бо хоча Церква завжди боролася з вільнодумством, раціоналізмом і остерігала перед фатальними наслідками тих доктрин, зло посіяне раціоналізмом розвинулося до тієї міри, що оформилося в тезах Маркса. Не винувата Церква, що мужі народів захоплені тим тзв. поступом, призабули на Заповіді Божі. Всє таки завдяки наполегливій праці Церкви, Захід не перейнявся згубними покличами марксизму та відкинув те вчення безапеляційно і станув до боротьби за душу людини. Зате Схід із-за слабого спротиву Церкви, що віру звела до обрядовості, не в силі був звести успішного бою. Тому горстка безвідповідальних людей заволоділа умами темних мас і поставила нас перед дилемою бути або не бути! Завдяки захланності доктрини, що опирала свої тези на фізичній силі — ми є свідками безприкладної в світі тиранії, що загрожує західним народам. Зараза матеріалізму поширилася також на межуючі народи і прийшло до поділу світу на християн і безбожників. Треба було відкликатися до сумління народів і приступати до онови духа.

Та насамперед треба було усунути ріжницю між віровизнаннями, тому Собор почав діяти в напрямі поєднання, і вислід несподіваний у так короткий час! Ми є свідками, що католицький Захід і Православний Схід подали собі руки до згоди. Відкликано анатемі, що були причиною незгоди і щораз більше

відтягали народи від себе. Речник Царгородського Патріарха в своїй довшій промові перед форумом Собору відкликав анатему з 1054 р. під оплески Соборових Отців і спостерегачів, а також Рим уневажнив свою анатему і прийшло до першої згоди до заіснування «статус кво анте». Сьогодні дорога до цілковитого поєднання відкрита і лише потрібний час, щоб зло з перед кількох сот літ усунути раз на завжди. Коли спроби в давні часи не вдавалися, тепер щира праця Соборових Отців увінчалася першим вислідом. Услід за цим була вже спроба спільного Богослуження на Соборі, в яке включилися всі приявні віровизнання, як католики, православні і протестанти. Собор закінчив свої наради з великим ефектом! Запанувала обопільна згода, толеранція, вибачливість, пошана віровизнання. Соборові Отці і спостерегачі роз'їхалися у великій любові, і це величезний осяг Собору! Це праця чотирох сесій, це праця комісій, що мають за завдання далі розвивати свої постулати в напрямі екуменізму. —

Пріявність Українців на Соборі

Давніше українські Владики мало виступали на Соборах, хоч майже вся українська територія була в єдиненні від Дніпра до Попраду. Зате тепер українські католицькі Владики з'явилися всі, «ін корпоре», а було їх на Соборі 19, беручи активну участь на 4-ох сесіях. Вправді заіснував незначний поділ між ними, бо Владики, що репрезентують наших утікачів з Галичини, які тепер розкинені по цілому світі, творили одну українську католицьку Церкву, а два Владики, що мали своїх вірних в Закарпатті, творили руську Церкву зі старою номенклатурою. Та обрядово вони є собі близькі.

Українську групу репрезентувало 17 Владик з колишньої Галичини і Югославії з Митрополитом ісповідником, тепер Кардиналом Кир Йосифом, у провіді.

Вони своїми виступами в часі Собору внесли багато цінного матеріалу в порушених справах, з окрема коли йшлося про Східні Церкви. Завдяки виступові нашого митрополита-ісповідника Собор станув на становищі віднови патріархатів там, де їх не було. Крім того раз у раз відбували засідання окремі комісії і схвалювали рішення, які стосувалися нашого обряду і вживання української мови в Богослуженнях.

Між іншим, рішено для збереження обрядової єдності придержуватися Римського Службеника, виданого Апостольським Престолом ще підчас другої світової війни, і Типікону о. Ізидора Дольницького. У св. Літургії повинні священники згадувати по Пані Римському Блаженнішого Архієпископа Кир Йосифа. — Важним рішенням було скоротити Сл. Божу, а зокрема опустити ектенію про ослатених. На закінчення Собору наші Владики без Закарпатських видали спільне послання до вірних в цілому світі, де подали виклад рішень на Соборі в загальному та своє становище щодо вживання живої мови в Богослуженнях. У тій цілі має бути обрана комісія для узгодження перекладу зі старославянської мови на українську. Лише в часі освячення Дарів обов'язувати ме старославянська мова, як і досі.

Хоч зацікавлення Собором було велике, бо стягло великі маси прочан до Риму, то Українці не тільки, що не прибували великими групами, але навіть не вислали відповідно до сили нашої преси своїх кореспондентів. Постійним дописувачем з Америки був лише редактор д-р Душник, а з Європи представник «Укр. Хр. Вістей» д-р Мурович. Загостили однаразово з Америки редактори «Свободи», «Америки», «Нашої Меті» і «Поступу» з нагоди призначення митрополита Кир Йосифа кардиналом. Тоді також прибули більші делегації з Америки і Канади, але не з Європи. Характеристичне, що Християнський Голос в Мінхені, що реферував Соборові справи з

другої руки, ні разу не вислав свого представника, хоч би в особі ред. Коновалця. Повне незацікавленість виявив Християнський Рух в Європі і теж не вислав своїх представників, хоч було йому це легко і доцільно! Лише єдиний раз zorganizував през. Янів з'їзд українських вчених і політиків, які дали реферати на дуже невисокому рівні і не на соборові теми!

2. Участь Українців...

Інші народи вислали по кільканадцять або по кількадесять кореспондентів, які завжди по кожному соборівім засіданні видавали бюлетені і в пресовім бюрі ви завжди могли прочитати їх різними мовами. Навіть Поляки взяли численну участь. О. Веселий подавав у чудовій стилізації перебіг засідань так, що Українці, знаючи добре польську мову, могли багато скористати. Зате видання «Вістей з Риму» в українській мові ніколи не можна було побачити, зрештою в них подавано звітлення раз в тиждень. А зв'язок з пресовім бюрою був дуже важний тим більше, що тут раз у раз сходилися кореспонденти різних народів, через що можна було впливати на

група наших православних, заступлених непропорційно великою кількістю Владик, які між собою ієрархічно нез'єдинені, то стає прикро, що вони поставили вороже до акції єкуменізму, майже одинокі зпоміж усіх народів, а вже про висилку своїх спостерегачів на Собор не було мови. Такої солідарності помімо їх нез'єдинення між собою, не можна було надіятись. У злому вони були солідарні до високої міри, а хоч наші Владики на всі лади їх запрошували а навіть склали святочні побажання — то марні були їх зусилля. Нехіть до Риму, впоена Москвою, стала на перешкоді! У тому провід вів і веде нещасний Огієнко, який навіть на святочні привіти наших Владик не відповідав. Якийсь прокляти на нас тяжить! Не доросли ми до свого завдання подібно, як наші придніпрянські політики виявили повну ігноранцію в часі будови нашої державності в 1917—1919 рр.

Винна тут наша націоналістична преса, яка їх становище схвалювала, заохочуючи їх до такої настанови.

На прикінці хочемо зауважити дещо щодо введення римського Службеника до наших Богослужень, який мав на цілі релігійне об'єднання нас і

Папа Павло VI і Його Еміненція кардинал Йосиф Сліпий під час Світового Євхаристійного Конгресу в Бомбею в 1964 р.

опінію світу, знакомитися і наше питання робити актуальним!

Зокрема Папа Римський Павло VI доцінював значення пресового бюро а навіть раз сам явився і виголосив до кореспондентів славу промову, яку гаряче оплескувано. З Українців не було нікого, за виїмком д-ра Муровича.

Брак наших кореспондентів говорив про сильне наше зісвітченість, а наші Владики не уважали за відповідне хочби двох кореспондентів заангажувати на час діючих сесій і їх оплатити!

З неприязних світських Українців один інж. Дмитро Кузик виявив зацікавленість введенням живої мови до наших Богослужень а навіть помітив був в «Укр. Християнських Вістях» обґрунтовану статтю за мовою, а також розіслав своє домагання до всіх наших соборових Отців. І мав великий успіх, і це його заслуга!

Коли зважити, що на еміграції знаходиться мала

православних. Якщо, як вказано вище, наші брати так ставляться негатиивно до справи єкуменізму — чи цей крок наших Владик не є передчасний? Бо ж ми зросли у своєму обряді і йому завдячуємо нашу міць і спаяність, йому завдячуємо нашу приналежність до української нації — то чому так скоро зрікаємося отого одинокого заборолу у нас, а вводимо спільний обряд не у всім з російським православ'ям! Наші священики в Галичині відпокутовали за свою привязаність до віри і обряду, а тепер ми немов злегковажили їх терпіння. Чуємо голоси з краю: велике обурення на того роду рішення. Але що більше! Коли б наші брати-православні стали на шлях релігійного поєднання, тоді з найбільшою приємністю підємо їм на уступки, хоч вони дишуть непо-трібним архаїзмом!

Зрештою ми маємо право від них вимагати, щоб вони вернули на лоно унії, бо ж добровільно їх батьки не стали православними але в наслідок репресій

і насилувань царського уряду. — За цариці Катерини і Миколи I., того самого, що нам Шевченка за-проторив на заслання! Чомуж не рівно трактуємо ті переслідування, коли не однаково їх осуджуємо? А наш Митрополит Кир Андрей зауважив, що наші провідники уважали скасування унії за звичайну річ, хоч це був brutальний акт, бо заторкував наше сумління, справу спасення душ.

Але з правних теж причин наші Владики не були в праві вводити новаторства, бо ж відомо, що Службник Римський обов'язував лише в Львівській Архипархії, але не в Станиславівській і Перемиській! Чому тоді поминути становище наших владик-ісповідників Кир Григорія і Кир Йосафата? А на еміграції є священики з трьох епархій, які ніколи цього службника не уживали. Хто не знає, як то апостат Костельник побивався за введенням нового Службника? Тимбільше не можна захоплюватися так скорим введенням, коли наша батьківщина ще

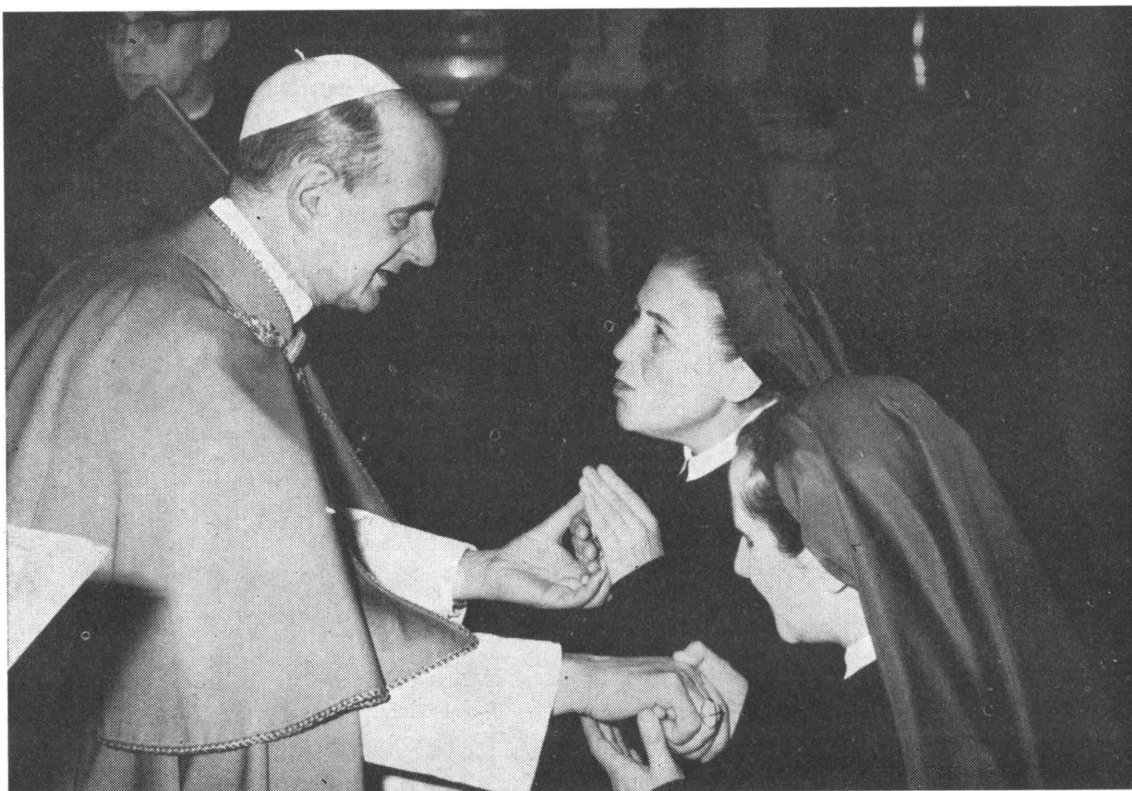
Врочисте закриття II. Ватиканського Вселенського Собору

Свої ділові наради закінчив II. Ватиканський Вселенський Собор вже 7. 12., а врочисте закриття Собору відбулося 8. 12. 1965 р. в день Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії за новим стилем.

Відкриття відбулося в храмі св. Петра 11. жовтня 1962 р., а закриття перед храмом в приязності кількох сот тисяч маси народу.

Точно о 10-й год. почався похід Соборових Отців від палат Ватикану і тривав цілу годину. Перед нашими очима продефілювали представники Церкви в своїх біло-сніжних одягах. З ними йшли наші Владики з Первоієрархом, Митрополитом Кир Йосифом у проводі, у світлих фелонах. Між ними де-не-де видно було представників поодиноких східних Церков.

На прикінці походу в лектиці появилася постать Святішого Отця Папи Павла VI., якого привітали

Сестри Еспанки, мати Ізабеля Корейг і мати Райнан Станлей, що ведуть місійне товариство св. Хреста з осідком у Мадриті.

не звільнена і не має можливості виконувати релігійних практик. — Наш покійний Митрополит Андрей був противний проти насильного введення римського Службника а навіть, коли міщани в Галичі піднесли спротив із-за новостей, митрополит заборонив о. Сивенькому (тепер в Канаді) правити за новим Службником. З тих мотивів не був це «юс когенс», щоб не впроваджувати заміщення!

В Канаді вірні поділилися. Одні є за прийняттям св. причастя клячучи, а другі менше релігійні стоячи. Коли в церкві св. Покрови в Торонті приступас до св. Причастя кількадесять клячучи, тоді в церкві нашого заслуженого пралата о. Липського лише кількох стоячи!

Але коли у нас ведеться акція за старим календарем, тоді чому не впарі за старим нашим галицьким обрядом?

Наші завваги мають лише на меті добро нашої Церкви, а не щоб виявляти спротив нашій духовній владі! Живемо в часах, що на очах все змінюється і доводить до хаотизації взаємин, а нам залежить на закріпленні, стабілізації! За скорі реформи ведуть до розтічі!

приятні на площі гураганними окликами. В той час на трибунах перед храмом зайняли вже місце представники 90 держав, некатолицьких Церков та інші визначні особи. Окреме місце заняла делегація від Патріярха Атенатораса, складена з 4 митрополитів, одного архимандрита і одного діякона.

Спостерігаючи з трибуни журналістів перед нашими очима постала незрівняна картина, що творила цілість багатотисячної маси, а кольоритом надавала їй врочистості і блиску. На переді перед вівтарем усталися почетна сотня італійського війська разом з оркестрою. Точно о 11. год. Папа відслужив біля престола перед храмом Сл. Божу. До св. Причастя приступило 6-ро дітей з різних частин світу, як символ універсальності свята.

В короткій промові звернувся Папа італійською мовою до зібраних і до неприязних на тому святі, які без власної вини не могли прибути; також до тих, які цю мову приймають і тих, що її не приймають. Врешті сказав Папа привіт до тих, що «нас не знають, які нам не вірять». Але привіт був повний пошани і любови. Цю частину промови грімко оплескувано. В промові Папа віддав пошану Преч.

У століття народин Великого Митрополита Слуги Божого Андрея

Усюди, де живуть Українці, за виїмком рідних земель, відзначаevano врочисто в 1965 році 100-ліття народин покійного Митрополита Андрея Шептицького.

Академіями, концертами, доповідями прославлявано його ім'я, як духовного і народного провідника, який передбачив наш тяжкий життєвий шлях, захожуючи завжди до витревалости в гору і нещасті. Всі наші владики пішли слідами його передбачення і прийняли смерть у жахливих умовах, за виїмком одного митрополита Кир Йосифа, який по задумам Провидіння мав далі вести своє стадо до обіцяної землі.

Першим відгукнувся Рим у століття Слуги Божого і под кінець Ватиканського Собору за григоріанським календарем 30. листопада 1919 р. гідно відзначив соті роковини народин галицького Митрополита Андрея. Святочна академія відбулася заходом Великої і Малої Семінарії у салі Колерії св. Йосафата в Римі.

Свято звеличили своєю приявністю кардинал Йосиф Сліпий, оба наші митрополити в ЗДА і Канаді, високопреосвященні кир Сенишин і кир Германюк, два наші архієпископи кир Бучко і кир Букатко та усі приявні наші владики на Соборі. На свято прибули наші ченці, ректори і віцеректори обох семінарій, сестри Василянки і сестри Служебниці, все

Діві Марії, що протягом життя світила нам прикладом досконалого життя, на Марію, як зразок і цілє людського прагнення до досконалости.

Для вияву універсальности проспівано ектенію на Сл. Божій не лише латинською, але також і грецькою мовою. Промов виголошено кілька і то різними мовами. З Українців ніхто не виступав зі словом! Папа роздав пять пожертв на добродійні цілі у Св. Землі, Аргентині, Індії, Пакістані і Камбоджі.

Зараз по Богослуженні Папа поблагословив наріжний камінь для нової Церкви в честь Пречистої Діві Марії, що має постати на передмісті Риму.

Перед закриттям Собору сім кардиналів відчитали у дипломатичній французькій мові сім звернень до різних верств суспільства, а саме: 1. До державних провідників, 2. До людей науки, 3. До мистців, 4. До замужніх жінок і до жінок, що посвятилися на службу Богові як монахині, 5. До робітництва, 6. До молоді і 7. до терплячих.

Останнім офіційним актом було відчитання декрету про закриття Собору латинською мовою. В декреті було сказано: Другий Ватиканський Вселенський Собор без сумніву треба зарахувати до найбільших подій Христової Церкви. Він був найбільший щодо кількості Отців Соборових, щодо справ, які були предметом нарад. Папа, згадкою у декреті про ініціативу скликання Собору Папою Іваном XXIII. в січні 1962, проголосив закриття Собору.

Ще проспівано многоліття на честь Папи і Отців Собору, спостерегаців, державних представників і людей доброї волі. Папське Благословення звучало: Ідїть у мирі!

Була перша година по полудні і 25 хвилин, як народ почав розходитись. Ще на хвилину задержався і своїми окликами висловлював признання Отцям Собору, які вже почали розіжджатися!

Весь час була добра погода. Хто був на цій врочистості, свідомий ваги хвилини, що хоч у світі є неполадки, то одинокою опорою є Католицька Церква, що з таким зусиллям старалася розв'язати всі пекучі питання дня, як до життя вічного так до дочасного. На хвилях етеру передавано світові подію найбільшого значення — про Вселенський Собор, що став новим наріжним каменем в істнованні Вселенської Церкви і людського миру.

Щасливі ті, що були учасниками тієї врочистості так важної у наслідки.

наше духовенство, що жило в Римі та міряни, які прибули на Собор до Риму.

Головний реферат виголосив п. з. Заповіт Слуги Божого Митрополита Андрея о. шамбелян М. Марусин. Була це зворушлива доповідь, виголошена незрівняною формою і змістом. Усі приявні вислухали з глибоким переживанням і немов жива постать Слуги Божого стала перед нашими очима.

Три хорові точки виконав хор Великої Семінарії а орchestra Малої Семінарії під батуютою проф. Самотєя відограла три точки у доброму виконанні. На закінчення академії учень колегії продекламував «Померкло сонце України», виявляючи свій декламаторський талан.

Таблиця вмурована в храмі св. Андрея при вулиці св. Хреста в Мінхені.

Українська публіка в Римі виповнида вщєрть салю семінарії а своїми оплесками висловлювала признання для поподиноких точок. У великому піднесенні духа розходилися учасники раді, що могли віддати поклін памяті Великого Митрополита, Князя нашої Церкви, Слуги Божого Андрея.

Другим святом також у честь Митрополита Кир Андрея була академія в Мінхені. Комітет під голуванням шкільного надрадника Стефана Шаха виявзався надзвичайно. Зі вступним словом виступив він, вітаючи приявних Владик, кир Івана Бучка, кир Володимира Маланчука, нашого екзарха Плятона Корниляка, а зокрема кардинала Дєпфнера, що прибув на це свято зі своїми церковними достойниками. Доповідь о. Д-ра Гриньоха, виголошена німецькою мовою, що б чужинці могли почути про заслуги нашого Великого Митрополита Андрея, була на високому рівні. Його виступ, це виступ богослова одного з найбільших в Європі. До звеличення памяті на-

Рух за Марку Шевченка в ЗДА

З вибраних поезій Федора Ковалю.

Туга

Цей рух почався шість років тому і триває до сього часу.

Ініціатором того руху є Михайло Бабій, артист маляр, який відновив той рух в минулому році, приєднуючи широкі американські політичні і наукові круги.

В наслідок його жвавої кореспонденції, до масового руху за видання марки Шевченка, приєднались 15 Гувернерів Стейтів, які репрезентують кількадесять мільйонів населення ЗДА. І які в їх урядових деклараціях, проклямаціях і листах, запропонували Генеральному Постмайстрові видати марку Тараса Шевченка в серії «Чемпіонів Волі».

Таку ж пропозицію ухвалили Ради міст і Майори міст Клівленду і Парми, а Майор міста Дітройту запропонував видати цю марку іменню в цьому 1966 році, щоби нею відзначити сто п'ять років смерті великого українського поета, трибуна свободи, демократії і гуманності, якому 86-ий Конгрес ЗДА ухвалив побудувати пам'ятник в столиці Америки.

До цього масового руху приєднались адміністрації п'ятьох американських університетів. І до цього руху приєднався Український Канадський Комітет, який репрезентує пів мільйона українців в Канаді, висилаючи листа до Поштового Департаменту ЗДА, через американського Конзуля у Вінніпегу дня 12 липня 1965 р.

В цьому рухові взяла участь Головна Управа Організації Оборони Чотирьох Свобід України, зібравши 10049 підписів від громадян ЗДА під петиціями надісланими М. Бабієм і підписані петиції в місті Перт Амбой окремими відділами таких організацій: УККА, ООЧСУ, Союзу Українок, двома відділами УНСоюзу, Американсько-Українського Демократичного Клубу, та Провидіння.

Оперуючи всіма згаданими матеріалами і документальними даними про акцію, всі ці матеріали я надіслав до Поштового Департаменту ЗДА дня 4 березня ц. р.

Між ними додаткові збірні петиції підписані 4400 громадянами ЗДА. Слід також згадати, що цей масовий рух у минулих роках і в цьому році підтримали 134 членів Конгресу ЗДА їх персональними листами адресованими до Генерального Постмайстра ЗДА. Із одержаних листів від ряду членів Конгресу ЗДА, мені відомо, що справу Шевченківської марки будуть розглядати в цьому 1966 р.

А до її остаточного вирішення бажаною включитись до цієї акції збором підписів під петиції, можуть вислати друковані петиції-блянки.

Михайло Бабій,
ініціатор руху.

Клівленд, 9 березня 1966.

2448 Thurman St. Cleveland, Ohio, 44113, USA.

шого Митрополита Слуги Божого причинилися також промови кир Володимира і його еміненції кир Демфнера. На салі було багато українських і німецьких науковців, були також приявні представники Православної Церкви. Виступи наших мистців співу і музики ілюстрували велич свята. Відспіванням «Боже, вислухай благання» закінчено величне свято в Мінхені.

На другий день в неділю 12. 12. 66. відслужив Архирейську Сл. Божу кир Иван Бучко у храмі оо. Театинів, виповненому щиртє українською і німецькою публікою. Знаменне слово з апелем до любови і єдності нашого Дорогого Візитатора кир Івана зворушило до глибини приявних, що вже давно не чули свого архипастиря скитальців.

За тиждень після цього відбулося в храмі св. Андрея відслонення пропаятної таблиці в україн-

Туго моя, на гірчиці настояна,
Коли прийде до тебе мій маляр,
щоб твої вікна перемалювати
на соняшно і зоряно?
Ти бігавш з кімнати до кімнати,
як служниця якнайкращих манер
і прагнеш ніч стару возвелечати.
Потім біжиш конвалій нахапати
і кидаєш у призабутий став,
при чім твої викривлюються уста,
так, як колиб дівоцтво потопила.
Постривайно, я принесу малин,
що в дзеркалах рубінів дозрівали,
і їх медовим золотавим пилом
ти притрусеш суніці губи.

Зорі лебедів сніжних напували
під калиновим свіжим зрубом,
снувалася під кущами згуба,
сичі щось недобре віщували.

Туго моя, акаціями закосичена,
що одягаєшся у добірність тканин,
не йди туди, де стежка засмічена
від будяків і від тернин.

Ішла туга врочисто, величаво,
як красуня до щасливого шлюбу,
пугач сидів супокійно під дубом,
щоб його сміх не розчавив.

О тугу, тугу, під серцем виношена,
не знаю я, коли ти цвітеш,
не відаю, коли ти ростеш,
немов доля позичена.

ській і німецькій мовах в честь Митрополита кир Андрея, якого довершив наш екзарх кир Плятон. Напис виконана нашим мистцем Григором Круком, вміщена в стіні церкви.

Слід ще згадати, що по всіх країнах Заходу відбувалися академії на пошану Великого Достойника нашої Церкви Слуги Божого Андрея. Звеличування його пам'яті охопило всіх нас по всіх поселеннях наших, бо не було найменшої громади, де не відзначували б сотих роковин того, що мов Мойсей вів свій народ до Рідного Канаану, а коли сам не зміг довести, передав провід теперішньому Первоєрархові, митрополитові і кардиналові кир Йосифові.

Цим звеличанням висловила українська нація свою глибоку пошану до свого провідника духовно-і народнього. А імя Його буде жити в наших серцях на віки вічні.

Два Полковники... Євген Коновалець і Андрій Мельник

(Продовження з попереднього числа)

Коли Австрії грозив розвал, тоді народи її відкликалися до самоозначення й почали творити свої власні держави. Але Українцям на Заході не прийшлося це легко, бо адміністрація в краю находилася переважно в руках Ляхів. Вправді Українська Національна Рада під проводом Петрушевича проголосила на з'їзді нотаблів дня 18. X. 1918 конституцію, силою якої всі краї з українською більшістю мали ввійти в склад майбутньої української держави, але з тим домаганням Ляхи не погодились і мусіло прийти до проливу крові.

Українці знали це наставлення своїх західних сусідів, тому надіялись, що вже так скоро прийдеється зі зброєю проголосити своє відвічне право до землі королів Данила й Андрія. Під-час розгару праці, нежданно Ляхи заявили, що дня 2-го листопада приїжджає з Кракова польська Ліквідаційна Комісія до Львова перебрати владу. Тоді Українці рішили випередити випадки і в ночі з 31-го жовтня на 1-го листопада зі зброєю в руках обсадили військом всі державні будинки і проголосили українському народові в Галичині маніфест, що влада у Львові і на всій українській території, що входила досі в склад Австро-Угорщини, перейшла в руки дійсного господаря краю, себто Українців. Але Ляхи не дали за виграну. Вправді Ліквідаційна Комісія вже не приїхала, але прийвні польські старшини у Львові займалися за протиакцією і вже дня 2. листопада прийшло до перших сутичок між регулярним військом українським і збунтованими Ляхами. Наша військова сила начислювала біля 1100 крісів, але всю надію ми покладали на полк Укр. Січових Стрільців, що був сформований на Буковині. Через спізнений приїзд УСС, Ляхи захопили важні стратегічні пункти, як головний двірець і кадетську школу, летовище й політехніку, і таким способом стали панами у південній частині Львова. Розгорілася боротьба, в якій ворог виказував сильну активність. Полковник Вітовський, що став на чолі Військового Комітету, не сподівався такого обороту справи і подався до димісії, а провід обняв спершу от. Коссак, а відтак полк. Стефанів. Зміна в особах полководців спричинила, що не було у нас одностайної стратегії, а Ляхи в той час стали щораз біль агресивні. Тому треба було оглянутися за поміччю, і дня 5. листопада виїхала делегація в складі пор. Шухевича й д-ра Назарука до Радивилова, а звідтіля поїздом до Києва. Над ранком 6. 11. вже були наші відпоручники у гетьмана на послуханні. Гетьман, скоро тільки довідався про ситуацію у Львові і про пропозицію вислати Січових Стрільців з допомогою, дав усну згоду, але не дав наказу Стрільцям! Тут криється те лихо, що дало початок дискусії, а потім повстанню проти суверена держави, гетьмана Скоропадського. Наша делегація мала виїхати до Білої Церкви і просити негайного виїзду СС-ів до Львова. Чому саме ми оглядалися на Січових Стрільців. Це були діти галицької волості, що скорше могли зрозуміти значення протипольського фронту, ніж наддніпрянці, що в Києві за царату кумалися з Ляхами. Тому не надіючись на відмову СС-ів, виїхали наші делегати щоскорше до Білої Церкви. Та яке було їх здивування, коли СС-и, по палкій дискусії після промов д-ра Назарука і сотника Черника, відмовили виїзду, вважаючи Галичину менше важною територією в будові державності, сказати б «собою». Підмовлені Національним Союзом з Петлюрою і Винниченком на чолі, що об'єднував не національні, але соціальні прошарки наддніпрянського суспільства, які носилися з думкою повалити буржуазну державу Скоропадського — на виразне домагання, що «Вас проклянуть батьки й матері», рішуче відмовилися від виїзду. Гордість і амбіція взяли верх над проханням своїх братів! Що за мегаломанія у наших полковод-

ців Коновалця і Мельника і їх поплентачів Черника й Дашкевича?

Завдяки своєму виймовкому становищу на Придніпрянщині, як «великі стратеги», стали глухі на сльози матерів і з поміччю не пішли. — Але Ляхи з корінної Польщі так не поступили! Уже в десять днів явилися з панцеркою в Перемишлі, а що міст не був на Сяні висаджений, переїхали спокійно і на протязі дальших десять днів вже були у Львові. Цим перерішили справу долі нашої вужчої батьківщини. СС-и забажали стати військом частини одної України, а не цілості! Тут «розлучистася брати на березі бистрої Каяли», як у пісні співається, «Слова о полку Ігоревім»?

Інж. Шухевич відїхав зараз до Львова, щоб повідомити про відмову, та оглянутися за власними силами! Але Назарук, що в тому часі ще був соціалістом-радикалом, приєднався до думки Винниченка, який обіцяв йому портфель в міністерстві, й остався в Білій Церкві. А що більше навіть на прохання Національного Союзу зладив відозву до населення України, вимагаючи негайного повстання! Забрало йому послідовності! Адже був членом галицької національної Ради, в її інтересі їхав до Києва і замість здати реляцію, перейшов, як той Пушкар, на сторону мальконтентів-анархістів! Свого вчинку Назарук опісля жалував і каюся, коли писав «Рік на Великій Україні», але вже не було вороття! **Анархія заволоділа на всіх просторах України.** Не стало сильної влади! Зявилося 48 окремих отаманів, які вели стратегію, кожній на власну руку! Аж доки не перейшли на сторону большевиків! **Повстання припинилося до повалення власної держави а сьогодні ми плачемо і нарікаємо що ніяких прав на власній землі не маємо!** При Петлюрі осталися лише СС-и і деякі малі частини Придніпрянські. Треба було з Галичини навіть вислати курінь для охорони Петлюри. **І тоді Петлюра казав: «як мене стережуть Галичани, я чую себе безпечним!»** А чому пізніше склав Варшавський Договір з Ляхами, — це хіба можна взяти на карб його невипробованості і слабкості його характеру. Конечно вдержатися при владі, хочби за ціну зради акту з 22. I. 1919 року.

Коли з приходом большевиків в Україну шанси виграної були мінімальні, Січові Стрільці стали менше активні а навіть з початком липня 1919 р. забажали були перейти на бік УГА саме тоді, коли наша армія мала перейти в початках липня 1919 року за Збруч в центральну Україну.

Стягнули вони за це гнів головного отамана, який в поході спільних армій на Київ, не взяв СС-ів як ударну групу в рахубу, а призначив їх як прикордонне військо від сторони польського фронту. Що за ганебна місія! Це було відтак причиною невдачі нашого спільного походу на Київ і програної із-за вини Петлюри. СС-и визнавалися на Київському терені і вони не були би допустили до переходу денікінських частин на правий бік Дніпра і були би вирішили тим разом нашу перемогу. А СС-и посувалися разом з нашою армією на північ, на Шепетівку, на Коростень, але нам не помагали, про що можна певно твердити, бо з ними мала звязок наша 4. Золочівська Бригада, в якій я служив, а завданням якої було здобути Коростень. СС-и нам не помагли, як було в оперативному наказі, підійти під Коростень зі Заходу і ми Коростеня не здобули. Про це історія мовчить а треба видвигнути і слабкі сторінки стратегії СС-ів!

І коли СС-и були б прийшли нам із допомогою з наказу Гетьмана, а не щоб ми їх пресли, то ми були б легко заволоділи Львовом і всією територією з Лемківщиною включно. Потім переорганізувавшись,

Продовження на стор. 9.

В століття з дня народження През. Михайла Грушевського

В цьому році припадає сто літ з дня народження Михайла Грушевського, нашого найбільшого історика а також першого президента відродженої Української Держави в найновіших часах.

Є це ювілей великої ваги, що переростає значення інших ювілеїв, хоч би нашого гол. отамана Симо-на Петлюри.

Уроджений в Холмі 29. 9. 1866 і охрещений в гр. кат. Церкві, де його батько був директором гр. кат. народньої школи в Холмі. З дому отримав патріотичне виховання, а будучи з природи великих спосібностей, вже з малку виявив нахил до студій над минувиною нашої батьківщини.

Але вже на 7-мому році, в часі переслідувань гр. католицької Церкви на Холмщині, мусів з наказу Московського царя залишити Холмщину і подався з родичами до Тифлісу. — З великим успіхом покінчив студії університетські і вже в 1894 році на рекомендацію проф. Антоновича стає професором історичних наук на львівським університеті. Під впливом проф. Антоновича став релігійним індеферентом а всю увагу звернув на історичні студії і з під його пера походять монументальна історія Руси-України. Врешті стає головою Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові і під його редакцією появляються 110 томів «Записок Наукового Товариства». Але не тільки присвятив себе науці на полі історії але також написав історію української літератури.

В часі світової війни Грушевського вивезено до Симбірська, але за дозволом Уряду став жити відтак в Москві. В часі революції в 1917 році відграв визначну роль як провідник українського народу. Стає обраний Президентом Української Центральної Ради, першого українського парламенту по літах нашої бездержавності. За його провідництва приходить до заключення Берестейського Миру з Німцями та Центральними Державами. Подібно як колись місто Бересте відіграло важну роль в наших релігійних змаганнях, коли то проголошено Унію українського єпископату з Римом (1596), так тепер на підставі договору з дня 9. 2. 1918 Україна по століттях неволі виступає як признанна самостійна держава. Завдяки помочі Центральних держав приходить до очищення України з диверсійних московських банд, а Михайло Грушевський вертає як переможець до Києва під охороною СС-ів, коли прийшло ся йому на деякий час Україну залишити.

Коли в дні 29. 4. 1918 прийшло до проголошення гетьманської Держави, він усувається від політичного життя а з часом емігрує за кордон по поваленню Гетьманату Петлюрою і Винниченком.

По трагічному закінченні наших визвольних змагань затужив за батьківщиною і вернув на Україну, де знова віддався науковій праці.

Наші молоді націоналісти побачили в цьому зраду національних інтересів, відмовляючи йому за слугу у побудові української держави. Розуміється таке становище вузько думаючих людей є неправильне, бо йому належить від нас найбільша вдячність за відбудову нашої державності. Він а не Петлюра є нашим державним керманичем і йому ми винні належну пошану.

Не зважаючи на поставу деякої горстки нашого громадянства супроти його заслуг, заходом наукових інституцій створився Комітет для відзначення його ювілею.

Олександр Півень.

Старий кубанський писар.

З його поезій: Чи чуєте, Кубанці?

Ой, зійду я у добру, слухную пору
На високу гору.
Та й гукну я відтіль раненько у ранці
Чи чуєте Кубанці?

А ну лиш озвисься на доброму слові
Чи живі ви, чи здорові?
Чи маєте ви всі снагу юнацьку
Та ще й відвагу козацьку?

Чи добули ви порох у порохівниці
Та ще й меткі рушниці?
Чи справні усі до нашого походу
Прямісінько до сходу!

Бо наша матір Кубань стогне гукає,
Дітей до дому скликає.
Бо вся вона зранена, змучена, побита
Та ганчірками вкрита.

Ой, нутеж, брати мої, нуте, вставайте,
Та добре ви дбайте!
Збирайтесь, лаштуйтеся у далеку дорогу,
Рятувати неньку небогу.

Чи наострили ви шашки азіяцькі,
та кинжали булацькі.
А як що все у вас гаразд, то і дбайте
А ну лиш ставайте!

Годі бо нам по всіх усюдах тинятись
Бо треба їй мерщій помочі дати,
Добре на ноги стати
Тай самим собі в Рідній Землі
Щастя, долі придбати.

Нам мало відомо про Кубань а те що ми побіжно знаємо, не відповідає правді. Кубанці це колишні Запорозці, що то по скасуванні Січі подались за Дунай а відтак повернули не до рідного краю, але на чужі землі, де поселились.

Кубань була поділена на станиці а на чолі стояв отаман козацького війська. Будучи дещо відділена від української території, з часом втратила з нами звязок так, що в часі наших визвольних змагань не проявила зацікавлення будовою держави.

Сьогодні інтенції Кубанців йдуть в розріз з нашими визвольними змаганнями. Вони стали на становищі солідарності з іншими козацькими частинами і створили окрему одиницю так звану «Козачий Край».

Та все таки з поезій Півення відзивається щире українське серце, яке кличе на оборону zagrożеній матері Кубані.

Читайте

„УКРАЇНСЬКІ ХРИСТІЯНСЬКІ ВІСТІ“,
орган української християнської
партії в Німеччині!

були б з усією певністю перейшли на східні землі й, ставши гетьманові до помочі булиби причинились до реорганізації габінеу, якто було його бажанням. Тоді була б правдива, а не паперова соборність! А ще й треба пам'ятати, що без Галичини не буде соборности. Доказ — остання війна, де Галичина виставила укр. повстанську армію і весь час кривавилася зі своїми імперіалістичними сусідами. У грізний час треба нам було підтримати гетьмана і всю силу скерувати на оборону батьківщини. Відомо, що Галичина під австрійською займанщиною мала можливість розвиватися, й тому організаційно й політично випередила центральну Україну, коли та через указ Валуєва, втративши найпримітивніші права, не могла боротися за своє існування а ще й до того велика частина еліти переходила у ворожий табір.

Тому сьогодні писати нашому «генералу» Дашкевичеві у Дивізійних Вістях такі теревені, «що Галичина була б не вдержалася як держава», виразно говорить про дів'яцький викрут, хоч він вже на старості літ повинен б правду писати! Але й горбатого й могила не направить! Тому не дивуватися як той же «славний січовик», пробуваючи в Галичині по програній засновує «ленги» і співпрацює з польськими сержантами! На тім тлі прийшло до важких непорозумінь між ним а ідейною Степанівною! Бо й того не можна забути, що наші Великі Князі радо йшли на визволення західних окраїн нашої землі, коли Ляхи вже за ранніх літ нашої історії посягали по наші корінно українські землі. Львів — це вікно в Європу, це зв'язок із західною Європою, Чехією, Австрією. Ай сьогодні, як ми радо від того востоку втікаємо і, опившись на Заході, раді, що втішаємося от тією крихіткою волі! СС-и були тоді молоді і нерозважні та голосу своїх батьків не послухали, але як радо подалися в Галичину, коли та вже була окупована Ляхами, як в Києві не стало ґрунту під ногами!

Але в дні 6. 11. 1918 ще не було федерації, як прибули наші відпоручники — то чомуж не могли СС-и послужити своїй вужчій батьківщині?! Коли ж Винниченко і Петлюра були вороже наставлені проти монархічної форми правління, то чому втягають нас, Галичан, до будім то великої акції «проти федерації з Росією», коли ж вони самі наголошували цю федерацію аж у трьох універсалах!? Наші соціалісти знали, що без полку СС-ів не зможуть повалити гетьмана, тому повели агітацію проти відходу СС-ів на Львівський фронт, як щось менше важне! І не стало Винниченка ні Петлюри, ні комендантів СС-ів, що так поставилися до нашої державности і ми дожилися до сумної дійсности — стали безбатьченками, скитальцями на чужині.

І ще один важний закид у сторону полководців! Коливже одна війна велася в Галичині, вони зважилися відкрити новий фронт! Хіба вони боронили чести України, як то голословно пише Дашкевич?*) Яким способом, хіба цим, щоб ще більшою нечестю себе прославити і межі нашої держави відкрити ворогові з півночі! І немає з того часу у нас спокою! Нас пече наша національна совість, що за миску сочевиці ми продали край рідний нашим ворогам Ляхам і Москалям! Найшлися епігони-Галичани і стараються боронити й оправдувати хибний крок СС-ів, але історичні випадки зафіксовані нашими істориками, а й ще живучі люди звертають увагу на не обдуманий крок, щоб не повторився ще раз каїновий вчинок!

Так ми себе самі звозували, бо одностайно не стали на ворога а нашим історичним ворогом був Лях а не гетьман України, хоч хвилево поповнив неправильний крок, який можна було кожної хвилини потім направити! І щойно тоді як гетьмана не стало, коли німецькі війська залишили Україну, могли більшовики задати останній удар молодій українській державі! —

Хто ж поносить вину за нашу програму, колись і тепер, як не ми самі! Що дозволили ввійти ворогові

в кордони нашої держави! Наші полковники піддержуючи директорію, взяли на себе вину за ту анархію, що запанувала в Україні по уступленні гетьмана. Навіть два тижні не минули від проголошення соборности України, як більшовики зайняли Київ! Де ж були тоді СС-и чи інші частини петлюрівської армії? Аж щойно галицькі війська, коли перейшли Збруч, очистили Україну від Москалів! Хібаж це не відоме всім? Та ми не устоялися через злу стратегію Петлюри, через санітарні відносини в Україні. Захиталися наші військові ряди з приводу тифу в трьох видах, що немилосерно десяткував наші армію а рівночасно й придніпрянську і вчинив нас не бездатними. Це був проклятий злого вчинку не піти на Львів і будувати державу від Сходу а не зі Заходу!

Настав час нашого погрому! Придніпрянці йдуть у зимовий похід, але не проти Московщини, тільки самотужки бродять по степах України, а СС-и подаються добровільно у польський полон у Чарторі, вибираючи найкращу можливість виходу з непевної ситуації — коли Галичани з приводу тифу складають мілітарний роз'єм, щоб в міжчасі вилікувати хорих стрільців. От так пішли ми на три шляхи, що з самого початку не стали одностайне на ворога! Господь нас покарав за нашу негямучість! Могилами по всій правобережній Україні вкрили ми наші визвольні змагання!

Тому закінчення таке саме як на вступі! Чи не краще було в перших днях листопада 1918 піти СС-ам до Галичини на оборону столиці, як дістатися в польський полон на власній українській землі! —

(Продовження в слідуючій числі)

Січове Весілля у Відні 14. липня 1920 року. З ліва до права сидять: Проф. Др. Ст. Рудницький, що виїхав на Україну і там загинув, Олена Степанівна Дашкевич, чет. УСС — молода, Др. Кирило Трильовський.

Стоять відліва до права: Коновалець Євген, Бригадир артилерії СС. Роман Дашкевич-молодий.

Знімка поміщена в Січовім Співанику, виданому Трильовським, який не маючи вже зв'язку з краєм видає давні січові пісні, зокрема пісні звернені проти «попівських Січей».

Наша заувага: Коли ще УГА на території України керувалася в боях з Польщею, Дашкевич преспокійно вінчається, з ним е Полковник Коновалець. — Можна повторити сентенцію: Герунт бєлля аліі, Ту фєлікс Дашкєвіч нубє! Чи це не сором йому!

*) Дашкевич попав в полон, як кадет аспірант. Як став полковником-бригадером невідомо? Чи міг принести користь Україні, не маючи військового знання?

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ:**Проф. Теофіл Горникевич.****«Відень — Царгород — Атени».**

Накладом Українського Католицького Видавництва в Мінхені.

Оцінка книжки як вище, яка була поміщена в щоденнику «Америка».

Читачам «Америки» не чужі є «Подорожні Записки» о. Теофіла Горникевича, що були друковані на сторінках нашого часопису й мали звідусіль прихильний відгук. Тепер привітає їх кожний у книжковому, гарно ілюстрованому виданні.

Ці записки справді заслуговують на те, щоб їх закріпити і передати українському загалові. Бо в цих описах подорожі через Югославію, Царгород і Грецію, автор проявляє не лиш небуденний дар спостереження і всестронню освіту, але й літературний талант.

У змісті книжки поєднані два чинники: опис країн і місцевостей та історичні дані й події, пов'язані з далеким минулим даних народів і країн. Причому історія в такий легкий і цікавий спосіб написана, барвним і живим, хоч речевим стилем, що не розсіває уваги, а навпаки приковує до сторінок.

І тоді, коли автор у товаристві о. Дра. Гавліча і магістра Гунчака їде через Югославію, має пашпортові труднощі, та описує мистецькі будівлі країни і сучасний спосіб життя мешканців держави Тіта, чи тоді, коли дає образ християнської візантійської культури на тлі історичних пам'яток могутнього колись візантійського царства.

Та цим країнам присвячена лиш одна четверта книжки. Всі інші сторінки заняла Греція, як старинна Геллада, з усім своїм величезним культурним надбанням, багатою історією і мітологією. Захоплення автора класичною Грецією, як праджерелом європейської культури полонить і читача, повинно й захопити також нашу молодь, бо і в сучасній технологічній добі, як у всіх інших епохах людства існує проблема життя і смерті, що знаходять прекрасну відбитку в символіці грецької мітології.

Для вдумливої молоді цінне й цікаве ще в книжці о. Горникевича багатство історичних даних, мало згадуваних у шкільних підручниках з візантійської доби, з часів духового впливу на українську культуру, а блище знайомство зі старинною Грецією кине ясне світло на багато елементів української праісторії.

І. Винницька.

До повищої прекрасної оцінки книжки слід згадати про високе відзначення автора Папою Павлом VI з приводу його праці «Відень — Царгород — Атени», а також велике признание нашим Емініцією кардиналом Кир Йосифом за видання друком так цінної книжки.

Книжку можна замовити у Католицькому Видавництві в Мінхені 23, Постфах 1003. З. Німеччина.

О. Петро Хомина.**«Вічне місто Рим».**

Накладом укр. видавництва «Добра Книжка» в Торонті.

Останні роки у нас були багаті у виданні нових літературних творів, історичних оповідань та споминів як також виступу нових поетів.

Це відрадний прояв а то тим більше, що за перо взялися дозрілі люди зі стажем, що мають за собою славне минуле. А лектура нам сьогодні потрібна, зокрема для нашої доростаючої молоді серед чужого оточення.

Одною з замінних появ є праця о. Петра Хомина,

редактора «Нашої Меті» в Торонті, яка появилася накладом видавництва «Добра Книжка» Вп. А. Моха в Торонті п. з. Вічне місто Рим.

Книжка дбайливо видана. Вже вінета нам вказує, що собою Рим колись представляв. Автор будучи в Римі з нагоди приїзду нашого митрополита-ісповідника кир Йосифа побачив ті цінності, які місто в собі криє а нам так недоступні. А брак такої книжки ми давно відчували, якої тематика дала б нам образ старинно-поганського і християнського Риму.

Автор дає нам опис Риму, видигає його пам'ятки з найдавніших часів, wraz з діянням католицької Церкви аж до наших часів. Своім змістом, ладною мовою, бистротою ума дав нам автор синтезу всего, чим Рим був для цілого світу а також для нас Українців. Книжка безперечно викличе зацікавлення серед нашого загалу.

Бож справді ми так перевантажені полемічною літературою, навіть пригодницькою, що забуваємо на щось величне, що криється в румовищах Риму, творах мистецтва, про які автор трактує у своїй праці. — Ми бачимо з історичної перспективи образ католицької Церкви, яка не тільки про скарби духа дбала, але все те, що найкраще земське, звелічала.

Читаючи книжку перед Вашими очима виступають горді Римляни, ви бачите сумерк їхнього панування, але що більше розбудову папської держави. Ви бачите твори мистців світу на всіх ділянках, які вели перед в Європі, що нам дали європейську культуру, об яку тепер варвари Сходу ломлять своє копіє.

Книжка стала нам провідником по місті, якого ми на жаль досі не мали. І за це належиться авторові велике признание! Книжка повинна найтисся в руках нашої молоді генерації, щоб засвоїти собі і пригадати про ті величні дії, що витиснули незатерте знамя на нашій культурі. Бо як каже автор, «На Рим треба глядіти з великих історичних перспектив, під кутом століть ба навіть тисячеліть».

Але книжка трактує також про ті наші середовища розкриті по Європі, де ми живемо, а у яких автор побував переїжджаючи з поворотом до Торонта.

Як книжка о. Горникевича «Відень — Царгород — Атени» дає нам образ життя країн балканського півострову з Грецією включно, так книжка о. Хомина трактує паралельно про другий межуючий півостров апенінський так важний випадками. Обі культури, грецька і латинська — це наша власність, це власність Європи.

Др. Семен Шевчук.**Пора сказати правду про наші визвольні змагання...**

Накладом автора.

На доброму папері, малою вісімкою, з важними історичними знімками, появилася книжка, яка має за завдання розвіяти неправдиві версії про наші визвольні змагання. На основі прочитаної літератури різних авторів, дав нам автор аналіз нашої державности по розвалі Австрії і Росії в роках 1918—1920—1939.

Сам автор, колишній адвокат, один з найкращих в Галичині, що нераз боронив у політичних процесах наших молодих революціонерів, пробуваючи тепер на еміграції, дав нам на основі студій цікаву оцінку наших визвольних змагань в останні часи. Автор виступив як бистрий спостерігач а також добрий політик, і дав нам концепцію оборони інтересів західних земель самими Галичанами, а центральної України самими Придніпрянцями.

Книжка написана на підставі джерельного матеріалу і важних документів, указує недвозначно, що автор послуговувався тільки історичною правдою та на основі цього дійшов до заключення, що тільки відновою наших давніх традицій можна надіятися реалі-

(Продовження на стор. 13)

З ЕКУМЕНІЧНОГО РУХУ ЦЕРКВОВ.

Діялог між католицькою а англiканською Церквами.

В дні 24. березня 1966 прийло до зустрічі Вселенського Архирея Папи Павла VI і Кенгерберійського Архiepіскопа Рамзея в Римі. Зустріч мала дуже сердечний характер. Очі світу знова були повернені в сторону Риму а світ прийняв цю історичну подію як велику полекшу в напрямі наближення католицької Церкви і англiканської.

Папа Павло VI і Архiepіскоп Рамзей проголосили спільну декларацію, що започатковує наближення двох Церков. З виступом свого архирея були згідні всі церковні круги англiканської Церкви а також державні чинники Англії. Лише трьох священиків в Англії маніфестувало свій спротив.

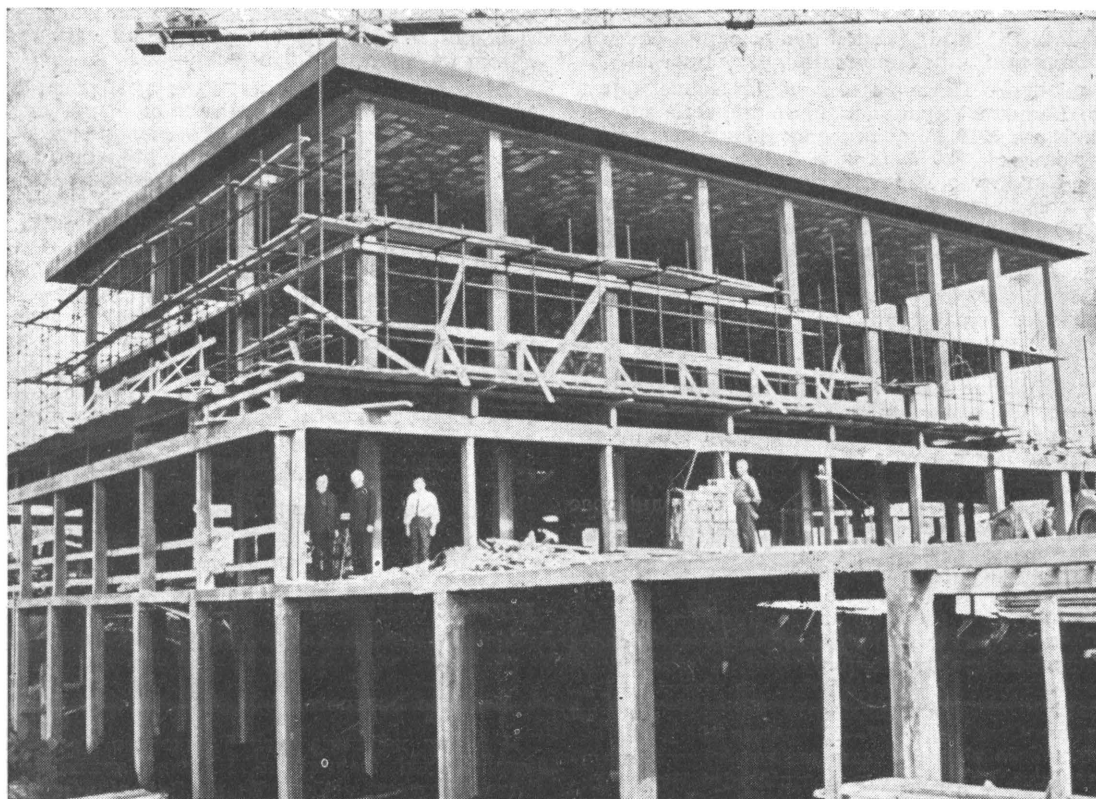
Православні споминатимуть Папу.

На підставі вістки, яку подав царгородський часопис «І Кінонкі Естія», в найближчому майбутньому

вославной Церкви митрополит Філарет, письмом з дня 2/15 грудня 1965 зголосила свій протест ізза некомпетенції Патрiарха Кир Атенaгора щодо знесення анатеми киненої Керулярем на католицьку Церкву в Римі, мотивуючи браком однозгідности всіх православних Церков. Заява поміщена в церковних відомостях православної Церкви в Німеччині. Досі не має відповіді Патрiарха Атенaгора на цей протест, а коли буде, повідомимо своєчасно наш читаючий загал.

ВИСОКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ГР. КАТОЛИЦЬКОГО СВЯЩЕНИКА

Як повідомлює «Наша Мета» з Торонта, ресорт Військових справ УНР в екзилі надав окремим рішенням дотеперішному капелянові-полковникові о. Мітратові Лабі в Едмонтоні військову рангу ген.-хорунжого.

Український католицький Університет в Римі, що його будову заініціював Еміненція кардинал кир Йосиф. Під сучасну пору будинок викінчений і здатний до ужитку. Початок шкільного року зачнеться в вересні 1966 р.

споминатимуть Римського Папу у св. Літургії Православної Церкви, як це було до часу розеднання за часів Керулярія.

Зате Російська Церква за кордоном, яку очолює Предсідатель Архирейського Синоду Русской Пра-

УВАГА!

Перед замкненням цього числа надійшли до редакції дві цінні книжки: «Історія Римських Вселенських Архирейів» з під пера О. проф. Дра. Ізидора Нагаєвського і «Жива душа народу» авторства Пані Ірени Книш в Канаді. З браку місця застерігаємо собі обговорити обі книжки в наступному числі.

Вс. о. Др. Лаба був капеляном Української Галицької Армії. В кожній більшій частині нашої армії були приділені капеляни, які з нараженням життя повнили службу на фронті і все серед стріліців пробували. Тиф, що здештакував нашу армію за часів Петлюри, пожер також нащих куратів, а їх імена майже нам невідомі. Чи не сором для нас, щоб ніколи по наших церквах їх не згадано? Бо брати в суміш з поляглими за батьківщину, наших священиків-капелянів слід окремо згадувати!

Редакція Укр. Хр. Вістей складає щирі побажання Всесвітлішому о. Мітратові з приводу цього аванзу і бажає багато років трудитися на цьому полі і ще останніх могикинів повести у нерівний бій з ворогом!

ЗВЕРНЕННЯ.**До українського громадянства!**

Відомо, що ініціативний Комітет в Парижі, до якого увійшов теж през. УХР В. Янів, віднісся до нашого громадянства з зазивом врочистого відзначення 40-крової річниці смерті Симона Петлюри. —

Виступаю з відкритою думкою, що нам Українцям-Галичанам не належить політично ангажуватись у тому звеличненні а хиба щиро помолитись, щоб Господь простив йому всі прогріхи за невмілу керму нашим державним життям. —

Уосновання:

I. Причиною упадку нашої державності в роках 1918—1920 був ніхто інший, як лише Симон Петлюра. Він то разом з Винниченком спричинив повстання СС-ів проти власної держави, якою була Гетьманщина новітніх часів. Але не маючи армії не в силі був протиставитись походів ворога з півночі, чим допустив до залуви нашої батьківщини червоно-московськими загонами а в дальшій консеквенції довів до упадку нашої державності. Він то відмовив наших СС-ів від помочі нашої вуцїй батьківщині — Галичині, чим спричинив другу програму. —

II. Крім цього Петлюра використав наше приєднання до Великої України, що заманіфестовано дакою з 22. Січня 1919 — зрікаючись Варшавським Договором з квітня 1920 Галичини на користь Польщі, пішов на Україну з Пілсудським як його союзник, чим себе скомпромітував до решти, а який то атут використала Польща в часі мирової конференції в Парижі і Галичину признано Польщі рішенням з дня 14. 3. 1923. —

Отож Петлюра являється в виді повищих фактів гробокопателем української державності а Ригський Договір з 1921 року запечатав наші визвольні змагання. —

Відозва Комітету в Парижі є проте історично хибна і мильна. До цього вирок в справі вбивства Петлюри виоправдав Жида Шварцбарта за мними погроми вчинені Петлюрою а Жиди вважають Шварцбарта, як свого месника. — Через те попадаємо в конфлікт зі світовим жидівством, яке сьогодні грає вирішну роллю у всіх політичних і громадських справах в світі.

Уладження проте поїздки до Парижу Центральним представництвом Українців в Мінхені на могилу Петлюри є хіба маніфестацією Придніпрянців а ніколи Галичан, які є його діянням за життя в своїх державницьких правах покривджені. А тимбільше, що нашим обовязком є взяти участь в процї до Риму на закінчення Надзвичайного Року, як то нам наші Владики заповіли (27—29 травня 1966).

Коли бажаємо відзначувати пам'ять наших керманців держави, то ними є в першій мірі През. Михайло Грушевський, якого століття з дня народження в цьому році обходимо, в другій мірі гетьман Павло Скоропадський, а для нас Галичан През. і Диктатор Др. Євген Петрушевич, але **ніколи Петлюра.**

Колись історія осудить повищий зазив Париського Комітету і Центрального Представництва Українців в Німеччині, як шкідливий з національного боку а також релігійного!

Др. Володимир Мурович, старшина УГА.

**ПРЕСВЯТА ДІВО, МАТИ БОЖА БЕЛЗЬКА
(ЧЕНСТОХОВСЬКА), МОЛИСЯ ЗА НАС!**

Дня 3. 5. 1965 відбулися великі врочистості з нагоди 1000-ліття хрещення Польщі за князя Мешка в чудотворній місцевості Ченстохові. —

На жаль, гостей з-за кордону не було через спротив комуністичного уряду в Польщі. Отож усі сподівання на звеличнення так важливого ювілею не справдилися. Чи в тому не скривається кара Гос-

подня? Чи Польща за тисячу років виконала свій хрестоносний обовязок щодо заповіді любови ближнього, чи далі йшла поганськими дорогами підбою інших народів?

Вже сама ікона Матері Божої не є походження польського, бо в часі наїзду Казимира Великого на Галичину по смерті останнього монарха Тройденовича в 1340 році, князь Опольський забрав нашу ікону з Белза і примістив у Ченстохові. Наступила окупація українських земель Польщею, що протривала майже 500 років. За той час польський християнізм, що виявив себе в формі польського католицизму, почав насаджувати свій обряд, хоч на тих землях, заселених Українцями, християнство вже було і досягало аж до рік Буга, Сяну, Попраду. Історія цих двох народів виповнена війнами аж до останніх часів. Польське духовенство йшло походом на здобуття собі вірних коштом нашої віри. Польський католицизм виходив з заложення, що треба накидати віру в західньому обряді а те викликало спротив на протязї століть. Тому немов, як мemento, світ здивувало це, що не прийшлося відзначити цієї епохальної події на велику міру, як приклад гідний наслідування. — Навіть теперішні польські Владики не запросили наших Владик, уважаючи свій стан посідання на наших землях законним!

Щей тепер Польща не може позбутися цієї ментальності і дальше уважає наш обряд як католицизм другої кляси, як про те висловився в часі доповіді проф. Стасевський перед зібраною німецькою публікою в Мінхені. Таке ставлення проблеми християнства є не достойне, є не згідне зі становищем Ватиканського Собору, а також самого Папи Павла VI, що всі обряди є собі рівні. Тому спадає кара Господня на Польщу за невірне трактування католицизму, як такого. (Польський католицизм слід уважати як своєрідну релігію Польщі, не ідентичну з поняттям всесвітнього католицизму).

Тому в світлий ювілей 1000-ліття хрещення Польщі належало би їм зревідувати своє ставлення до інших націй з іншим обрядом, також католицьким, і зректисся претенсій до чисто українських земель, як Холмщини, Засяння і Лемківщини, а Лемкам уможливити поворот на Рідні Землі. Щойно тоді наші розрахунки будуть вирівняні!

Наш Коментатор.

ВІДПИС ЛИСТА З РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ:

3. 4. 1966.

Христос Воскресе!

І знову наближається Торжество Торжеств, наш український Великдень, і знову, як видно, будемо його обходити осібю. Ти на Заході а ми на Сході, до купи склавши в середній Європі.

Хоч так близько — а так дуже далеко! Ні переїхати, ні перескочити, не перелетіти, хоч технічно можливість існує. Досить тієї правди, що мусимо святкувати окремо. І по вже котрий раз? Здається, наче вже віки минули з того часу, коли ми разом святкували «цей день, єгоже сотвори Господь». Пів сотні років перебігло з того часу, як ми під опікою незабутніх Родичів засідали до пасхальної трапези, коли ми «радувались і веселились в онь». Наче вчора це було. Тих чудових днів не змогло ніщо з пам'яті усунути, та й не зможе, бо це складові, основні моменти пройденого життя. Спогади про це, це частина життя, найдорожчого, найприсмніший співтовариш життя. Хай же цей чудовий спогад і в цьому разі супроводить наше святкування і соняшним теплом огріє холод чергової розлуки, поки Милосерний Господь поблагословить нашу спільну трапезу Пасхальну, разом спожити. Цей Рік знаменний тим, що весь Християнський Світ святкує Празник Воскресення одного дня. Наче сильніше, міцніше об'єднає всіх християн в одному акорді величньої пісні «Христос Воскресе».

3 викладової салі:

Заходом Наукового Товариства ім. Шевченка улаштовано в дні 19. 5. 66 прилюдну дискусію на тему: Світ Теяра де Шардена.

Участь взяли наші вчені а іменно: О. Др. Іван Гриньох, Др. Анатоль Фіголь, проф. Богдан Кордюк і ред. Михайло Добрянський.

З інформативним словом про де Шардена виступив др. А. Фіголь, який на подав довідома, хто був де Шарден.

Добірна публіка виповнила салю і мала можливість перший раз познайомитись з думками великого мислителя під сучасний мент в Європі. Літа його писання і вчення припадають на роки першої половини 20 століття. Був це в першу міру природник, але теж філософ, соціолог, теолог. Ісуйт-монах завдав собі на протязі свого життя труду дати нам спробу візії космосу в цілому. Він то поставив науку не як щось окремого, але у звязи з вченням католицької Церкви, вишовши з заложення як він світ бачить і другому каже теж дивитися і думати. Не відкидаючи дослідів вчених природників він твердив, що наш світ йде невинно від Альфи до Омеги — іншими словами, що наш світ безвинно еволюціонує. — В протиставленні до св. Томи, що бачив світ створе-

(Закінчення з 10. стор.)

зації наших суверенних прав у максимальному виді. Його концепція дуже смілива, можна сказати ревелюційна, але приносить отверезіння для тієї частини нашого громадянства, що безкритично осуджує історичні випадки і доходить до хибного заключення.

Здавалось би, що автор іде в розріз із нашим дотеперішним мисленням, коли радить відновити суверенність поодиноких земель та щойно тоді лучитись в одну суверенну державу. Во проголошення соборности, коли її зрікся сам головний отаман Варшавським договором, під сучасний момент є анахронізмом, звичайною фразою, нашою мрією на майбутнє. —

Працю автора слід уважати як причиною до уздорвлення наших взаємин, коли ми жонглюємо лише самою фантазією, не маючи до цього реальної підстави. —

О. Мітрат Василь Лаба.

«Священічі духовні вправи».

Аскетична бібліотека Української Духовної семінарії у Львові збагатилася новою і цінною книжкою з під пера о. Мітрата Василя Лаби п. н. «Священічі Духовні Вправи».

Свою появу завдячує книжка увазі і благословенню митрополита і кардинала Кир Йосифа. Нараховує вона 153 сторінки малого формату, на добром папері, з гарними закладками та деякими символічними картинками. Має крім передмови автора гарне вступне слово до читача. Потім слідує чотирнадцять реколекційних наук для священників та окреме розважання молитви Господньої «Отче наш». В книжці є також поміщені духовні читання «Про священство», взяті як вибрані уривки з твору св. Івана Золотоустого.

Священічі духовні вправи отця мітрата Лаби — глибокі і оригінальні так, як всі його твори богословського змісту. Це справді цінний дарунок не тільки для українського духовенства, але й взагалі новий вклад у світову аскетичну літературу. Книжку прочитають з користю й насолодою не тільки священники, але й кандидати духовного стану, а навіть побожні вірні знайдуть там багато корму для власної душі та й ближче запізнаються з незнаними їм питаннями про достоїнство й завдання священника, Христового слуги.

Вісті з Риму (У. П. Б.)

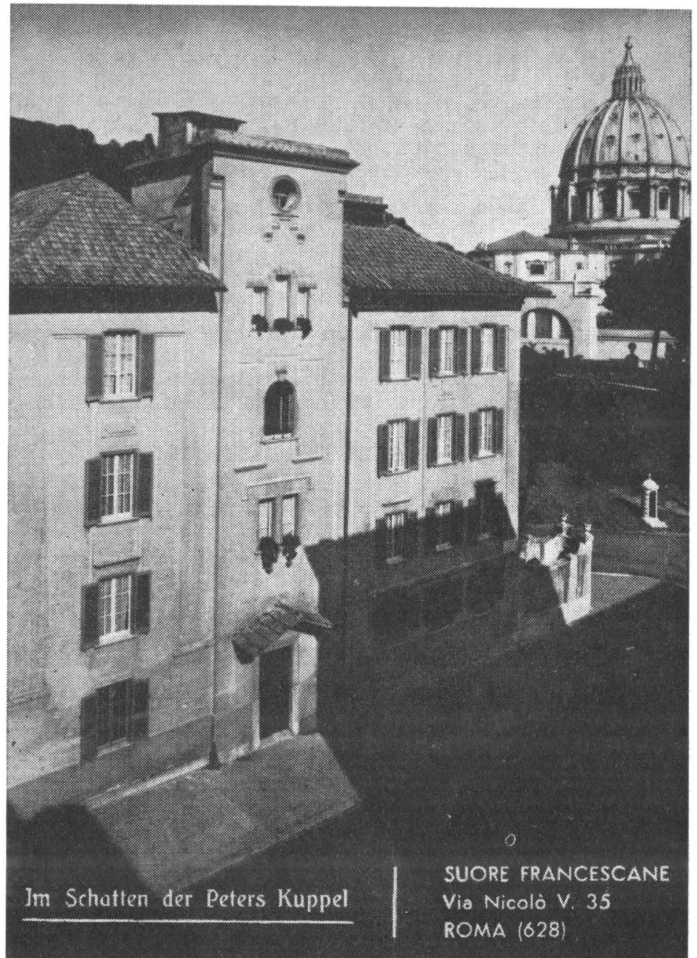
ний в як найкращій гармонії, але статично, Теяр де Шарден дає нам образ динаміки світу.

Перший забрав голос Др. Кордюк, за ним слідував зі своїми висновками о. Др. Гриньох, а наприкінці ред. Добрянський. Їхне насвітлення це мислення де Шардена, що пройшло етапами як вченого на всіх ділянках, як природника а з окрема як богослова. О. Др. Гриньох вказав на останні думки де Шардена як пр. що між матерією а духом немає розходження, що в мисленні де Шардена відзеркалюється троїстість Божества, що Христос прийняв на себе часть космосу і стався чоловіком, що світ знаходиться постійно в еволюції, постійно твориться, триває, що він перебуває у тз. «дурації» та що йде до свого Омега. —

На переміну забирали голос в дискусії і насвітлювали, кожний зі свого становища, але дискусія виявила одну цілість і дала нам синтезу способу мислення новітнього мислителя. Важне є те, що стоячи на ґрунті єдності в природі і духа тим самим мислення де Шардена звертається проти атеїзму і комунізму, який відкидає світ духовий а стоїть лише на материяльному становищі, тому в боротьбі з комунізмом стає така постать як де Шарден, що своїм мисленням нівелює погляди матеріялістів, до помочі.

Можна бути вдячним ініціативному гурткові, що завдав собі труду дати перед ширшою публікою виклад про появу небуденного мислителя і філософа. Приявні винагородили гарними оплесками вдалу імпрезу.

Мимоволі приходить думка, як слабо представляються нераз інші доповіді з часто тенденційними і невірними насвітленнями без належного підготованя. Як обмежене є мислення деяких доповідачів, що зводять наше буття до одного гетта місто стати на становищі всесвіту, як то бачив де Шарден.

Німецькі Сестри Францішканки, що ведуть госпід, де за дешевою виногородою можна дістати мешкання і харчі.

З МІНХЕНСЬКОЇ ХРОНІКИ:**СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ.**

Старанням головної управи УХРУ в Мінхені і Головної Управи ЦПУЕН уладжено в дні 17. 4. 1966 спільне свячене, на яке зійшлися Українці без різниці віровизнання. Нашу Церкву репрезентували Отці, о. Др. Гриньох і о. Дмитришин, а православну о. Дубицький і о. Кардашенко.

По відспіванні Воскресної Утрени поблагословлено їжу, що вже находилася на тареликах перед кожною особою. Після чого забрав голос о. Др. Гриньох, який виїшовши з заложення Вселенського Собору, що стоїть на становищі екуменізму, ствердив оте наше наближення в низах а його потрібно затвердити усіма Владиками Українцями і в той спосіб створити підстави до Єдності Церкви у нас, чого не можна досягнути ізза опозиції православних владик, а тим самим дійти до завершення у формі київсько-галицького Патріярхату. Промова була виголошена з питомою йому красноріччю.

По перекусці виступали діти, що віршами звеличували великодні свята. Також дівочий хор під орудою пані Гарабачевої відспівав гарно «Ангел вопіша» а також виведено цикл гайлок. На прикінці виступила наша джесбендова орхестра. Під такт вальса старші заїніціювали забаву, в чому перед вів наш сеніор проф. Мартинець. В другій частині забави музика пригравала молодим відомі

**ЗНОВА НОВИЙ ПЕРЕБІЖЧИК ДО СОВІТІВ ЗІ
3. Ч. НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ**

Як доносять німецькі часописи а вслід за цим «Українське Слово в Парижі», в Києві відбулася пресконференція, на яку запрошено також закордонних представників преси.

На цій конференції виступив з доповіддю бувший член референтури К—З, на чолі якої стоїть Др. Васькович, С. Джугало, в якій переповів свої жалі на адресу цього угруповання і що було причиною зірвання по 10-літній праці звязків з тим рухом.

Українська громадськість була заскочена цією ревелациєю, бож досі ніхто з перебіжчиків на сторону Совітів, а їх було досить багато, не виявив таких тайн, як С. Джугало, що був безпосередно втаємничений у дії того угруповання. Закиди на адресу д-ра Васьковича є сильно обтяжуючі і ще досі не були опрокинені.

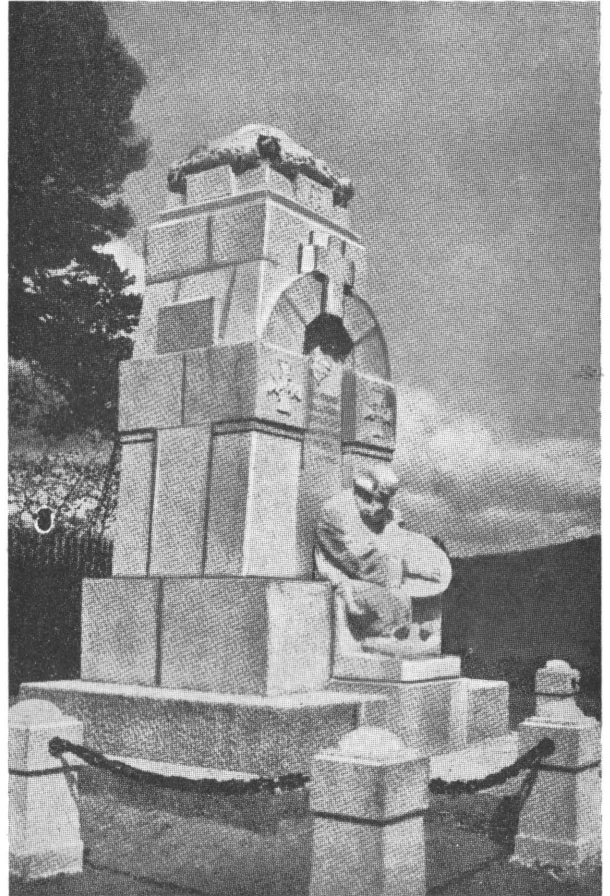
Знаємо, що тайна розвідка совітів пориває наших людей, але в цьому випадкові С. Джугало сам перейшов на сторону Совітів і дивуватись тому угрупованні, що так нещасливо підбирає собі референтів, щоб по якимсь часі видати всі тайни, які цю організацію компромітують.

Чи не слід цій організації перевести реорганізацію, викинути таких людей, як Васькович, що не вмюють вести так важного відділу.

А відомо, що Васькович навіть очолює нашу організацію ЦПУЕН, через що викликає підозріння, що у нього лише партійні люди заслуговують на віру, які потому знеславляють українське ім'я. Члени ЦПУЕН домагаються його уступлення! Бож він відомий також у нас з невмісних доповідей перед нашою молоддю, де визначних мужів державних, як Першого Президента Укр. Н. Республіки Михайла Грушевського, нашого найбільшого історика і Дра. Е. Петрушевича, Президента ЗОУНР, представляє у відомому світлі. Найвищий час таких людей з головної Централі нашого обєднання раз на завжди позбутися!

Наш Коментатор.

модні танки, але звук інструментів створив правдиву какофонію. Що більше під арію «Аве Марія» а також спів танцювано екстравагантні танки, що викликало спротив нашої публіки ізза профанації марійського гимну. З обуренням опускали старші громадяни салю, що перемінилася на африканські оргії. Дивуватись нашим двом організаціям, що дозволили молоді на ті танки, що в собі криють зародки дикости і рознузданности.

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ.
Памятник помершим Українським Галицьким Стрільцям у Німецькім Яблоннім Ч. С. Р.

Різьба Михайла Бринського, четаря УГА.
Зі збірки Антона Сікорського, старшини УГА.

**ПРОЦЕС ПРОТИ КРІГЕРА,
ШЕФА ГЕСТАПА В РОКАХ 1942—1943.**

Як нам доносять, німецька прокуратура обжаловує шефа гестапа Крігера, який в роках 1942 і 1943 знищив на терені Станіславщини 120.000 жидів. Наша преса мовчить, немовби забула, якто Крігер по знищенні Жидів приступив до нищення українського населення з різних причин, чи ізза не достави контингенту, чи помочі партизанам і т. д. Наслідком його екстермінаційної політики згинило около 15.000 наших людей.

Тому Українці з Америки дивуються, чому ми не приступили теж до обжаловання? Не тільки Жиди але Українці були предметом переслідування і розстрілів, а вину поносить шеф гестапа на Станіславщину Крігер.

Процес потреває цілий рік з огляду на переслухання 180 свідків.

ТІ, ЩО ВІД НАС ВІДІЙШЛИ...

В 1965 р. багато наших знайомих відійшло у вічність а деяких з них хочемо згадати, достойних великої шани.

В першій мірі бажаємо цією статтею звеличити пам'ять незабутнього священника-громадянина, бл. п. Марка Гіля, що помер 1. жовтня 1965 р.

Хоч я особисто не був з ним знайомий, але наша приязнь витворилася в наслідок нашого листування. Яке це було задоволення отримувати листи від покійника. Що за незрівняний почерк письма? От, так хотілося тримати листа в руках і налюбуватись тим почерком, якого ніде не зустрінати! До цього зміст листів ядерний, що охоплював наші взаємини. З листів пробивала дивна шляхетність. Він вмів об'єктивно оцінити вартість людей і вірно їх характеризував, але завжди в пристойному тоні, завжди з увагою до людини, навіть до такої, що помилялася. —

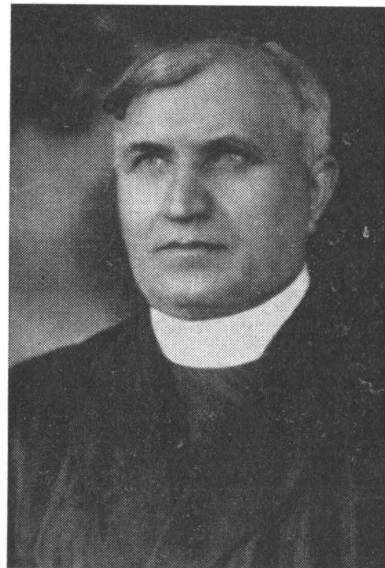
Тому смерть о. радника і декана Марка Гіля була для мене сильним ударом. Ще міг я з ним познакомитись в Америці в 1964 р., будучи у його сина Вп. Дра. Зенона Гіля, але через якусь причину я відклав і вже не встиг побачитися. — Але чи я сподівався, що ангел смерті так скоро загостить до нього. Мушу зауважити, що покійний був дуже солідним передплатником видань Укр. Католицького Видавництва, а також гарячим прихильником журналу «Українських Християнських Вістей». Він часто підкреслював потребу укр. християнської партії і бажав журналових великих успіхів. Завдяки таким людям наш журнал міг виходити на славу нашої гр. католицької Церкви і нашого народу. —

Годиться згадати про нього в деталях від часу, коли став ходити до народної школи, щоб вказати, як він духово розвивався, як він включався до праці, як добрий пастир і гарячий патріот.

Походив з селянської родини. Батьки його були Олексій та Юлія Баран, що жили в Новосілках Кардинальських, повіт Рава Руська, єпархія Перемишль. Вчився спершу в свою селі, а гімназію закінчив у Львові. Теологію теж студював у Львові, а опісля в час окупації російськими військами в 1914 р. спершу в римо-католицькій семінарії в Клягенфурті в Австрії, після звільнення Галичини докінчив у Перемишлі. Був висвячений на священника 29. жовтня 1916 року нашим Владикою Кир Григорієм Хомишином у катедрі св. Івана Хрестителя в Перемишлі. Тоді Владика Чехович помер, а катедрою завідував хвилево Єпп. Хомишин. Перша парохія, яку він обслуговував, була Тарнавка на межі українсько-польського поселення. Тому й проповіді виголошував польською мовою, бо населення своєї рідної мови не знало, хоч українським себе почувало.

Потім душпастирював у місцевості Лази, Ярославського повіту, пізніше став сотрудником у місті Угнові. В часі визвольних змагань записався наше стрілецьтво, за що був Ляхами арештований і вивезений до Варшави а згодом до табору в Домбю.

Переодягнений у однострій польського офіцера дійшов до Станиславова де завдяки доброті нашого ісповідника Кир Григорія був прийнятий до дієцезії, але скривався під псевдонімом як парох в Хомякові на імя Маркіян Гилевич. Опісля іменував його Владика завідателем в Березовах Вижньому, Середньому та Нижньому, де був до 31-го березня 1932 року. Відтак душпастирював серед Гуцулів в Довгополі, Косівського повіту, а в 1927 році став парохом в Ягорові-Вичілці, бучацького деканату. При співпраці парохіян, що незвичайно гарно ставилися до свого пароха, завершив побудову 2-ох церков в гуцульському стилі, двох будинків під «Народний Дім», в обох йому повірених місцевостях, організував Провсвіту, ошаднестево-позичкові каси, дбав про належ-

Пок. Консисторський радник декан о. Марко Гіль.

ний рівень шкільництва, про церковний спів, організував мішани хори, драматичні гуртки, імпрези, тощо.

В 1939 році покинув Галичину і був прийнятий кардиналом Інніцером до Віденської дієцезії, та був сотрудником в місцевості Грос-Енгерсдорф, коло Відня. В 1945 році став парохом в Зальцбурзі, де на доручення о. прелата Горникевича Мирона був іменований деканом для громади наших втікачів, що там поселились. В тому часі був також катехитом в українській гімназії в таборі Лексенфельді, а також учителем латинської мови. —

По приїзді до З. Д. А. став парохом в місцевості Грейт Медовс Нюджерського стејту, де прожив 16 років аж до своєї смерти. Там виконував він не тільки душпастирські обовязки, але провадив школу українознавства та навчав церковного співу. Він завжди виявляв любов до своїх парохіян та болів, коли деякі покидали наш обряд ради лакомства лукавого. Був беззестережним прихильником заснування укр. католицького патріархату і в особі нашого ісповідника-Митрополита Кир Йосифа бачив світле майбутнє нашої Церкви. Тому коли деякі священники висловлювали які-небудь застереження до цього питання, відважно боронив свого погляду і вказував на шкідливість протилежної акції поодиноких громадян і священників. Він це переживав і «за братолюбіє» відмовляв молитви до Всевишнього.

Відійшов від нас передвчасно, залишаючи свою дружину і двох синів на визначних становищах, одного лікарем, а другого ветиринарем. Мав також брата, великого працівника на народній ниві, що тепер живе в Нюджерзі. Відійшов оплаканий тими, що його обижче знали, і залишив славу по собі, як ревний священник, як добрий громадянин. Не стало між живими людини, що так палко відчувала болі свого народу, що страдає під окупацією сусідів. Він старався помогти там, де кликав його обовязок як карного члена свого народу. Це був рідкісний приклад посвяти і ширшої любові! —

За життя пробував пера і не раз дописував до наших часописів а навіть залишив спомини про своє село і сусідні села. Ці матеріяли використані в збірнику «Про Угнів і Угнівщину». Покійного похоронено при великім здвизі народу на кладовищі в Філядельфії.

Почуваюся як знайомий родини покійного висловити свої щонайщирші співчуття, а одночасно свій біль і жаль за тим, який був піддержкою потребуючим. Нехай ця згадка буде китицею вдячності від мене і від нашого видавництва. Вічна пам'ять покійному! А чужа земля хай буде йому легкою.

Др. В. Мурович.

Ще того самого місяця відійшов від нас заслужений громадянин **Др. Іван Максимчук**, родом зі Стрия, де й закінчив гімназію. У Львові студював право і став адвокатом працюючи в Ст. Самборі.

Будучи старшиною УГА, попав наприкінці наших визвольних змагань до концентраційного табору в Кожухові, з якого вдалося йому щасливо вийти. І з того приводу написав спогади про страшні знущання большевиків над в'язнями-стрілцями. Брав активну участь в громадському житті а також займався публіцистикою, поміщуючи в пресі статі на актуальні теми. Недавно вдалося йому закінчити монументальну працю «Історія роду Петрушевичів», що незабаром має повийтисся друком.

В часі війни виемігрував і знаходився в таборі втікачів в Регенсбурзі. Наприкінці свого життя проживав у своїх синів, які є лікарями в Бразилії і там помер на 77 році життя.

Стрийщина, яка славилася великими громадянами, може зараховувати до них також Івана Максимчука, останнього голову Комітету Українців.

Третього з черги слід згадати славного старшину УГА, колишнього УССА **Д-ра Володимира Калину**. Він був відомий зі своєї веселої вдачі, причому визначався ораторським хистом. Був членом Наукового Товариства ім. Шевченка а пробуваючи в Нью-Йорку брав живу участь в громадському житті. Його пращальні промови з приводу смерти товаришів Усусувів заслуговують на увагу і тому раз у раз з ними виступав, аж ненадійна смерть забрала його на завжди. Як боевий старшина УГА брав активну участь у великих кампаніях УГА, як у проломі під Вовчухами і з того приводу написав свої спогади, також з Чортківської Офензиві. З ним зійшов в могилу великий син української землі. Залишив дружину і синів на визначних становищах. Хай чужа земля буде йому пером! Його родині висловлюємо наші горячі співчуття. —

В тому самому часі покинув нас державний муж і президент У. Н. РАДИ в екзилі **Д-р Степан Витвицький**. За часів визвольних змагань на Зах. Землях був міністром закордонних справ. Визначався добрим промовцем, бистрим політиком, приклонник

політики През. Петрушевича. Хоч дав себе вибрати на Президента УНР, не виявив уже ніякої ініціативи, як колись, коли був делегатом на переговори від Уряду Петрушевича, протестуючи іменем Уряду проти відступлення Галичини Польщі Варшавським договором, Петлюрою.

Величавий похорон відбувся в Нью-Йорку. Домовину вкриту національним прапором винесли вояки колишніх Армій. Похований на кладовищі в Бавн-Бруку в Нью Джерзі. Покійного пращали представники усіх головніших організацій.

На пресовий фонд «Укр. Хр. Вістей» зложили слідуючі громадяни: о. Тарас Дурбак, отці Йосиф і Теодозій Атаманюки, інж. Роман Коцик, по два доларя. Окрему подяку складаємо за княжі дари Вп. Інж. Дмитрові Кузикові і Вп. Андрієві Войцікові у висоті по 200 Дм., а також Петрові Грицюкові в тій самій висоті.

Хай живуть наші прихильники, що уможливають видання нашого органу!

Читайте, передплатуйте і поширюйте Українські Християнські Вісті, орган української Християнської Партії в Німеччині.

Кажуть:

Що проф. Біланюк з Детройту виголосив доповідь перед комітетом в Торонті на тему: Якби піднести престиж митр. Огієнка між українським католицьким громадянством Канади? Гратулюємо Вам, Пане Професоре!!?

Що Комітет для відзначення пам'яті Петлюри доконеу гальванізації політичних трупів.

Що відомий продуцент українського фільму Тадзьо Процик виїде до Тегерану для сфільмовання зустрічі Шаха зі Сораєю (не мінхенського сенатора, надрадника, гімназійного директора). Тадзьо відомий теж з виступів зі сольо-співом «Наша Пані Цізарєва», який виконеу спонтанно.

Кажуть, що Б. Вітошинський написав в «Шляхові Перемоги» в Мінхені статтю п. з. «Завмираючий дух Петлюри», якою переконає про недоцільність святкування того «вожда». Справді найвижчий час зрефлектуватись!

За цю рубрику редакція У. Хр. Вістей не відповідає.

З причини ремонту друкарні наш журнал не міг скорше повийтисся, тому цією дорогою перепрошуємо наших членів партії, наших симпатиків, наших читачів.

Редакція УХВ.

А Л И М Е К С Handels-Gesellschaft mbH

8 München 2, Neuhauserstr. 34-V (am Karlstor),

Postanschrift: 8 München 33, Postfach 140, Tel. 55 06 41

Вільні від мита, або з наперед оплаченим митом
посилки-дарунки до східних держав:

◆ СССР

◆ Польщі

◆ Чехословаччини

◆ Угорщини

◆ Румунії

◆ Югославії

◆ Болгарії

Спеціальна, від 8 років діюча німецька фірма і офіційне представництво Банку ПКО — Варшава, Tuzex — Прага, ІККА — Будапешт, Caritex — Букарешт і т. д. Безпосередня висилка пакунків до СССР і Румунії з власного магазину! Жадайте наших безплатних проспектів, подаючи при цьому країну, яка Вас цікавить.

УКРАЇНСЬКІ ХРИСТІЯНСЬКІ ВІСТІ UKRAINISCHE CHRISTLICHE NACHRICHTEN

erscheint 1 mal vierteljährlich

8 München 23, Postfach 1003, Bundesrepublik Deutschland.

Herausgeber: Ukrainische Christliche Union.

Geschäftsführer: Dr. Wolodymyr Murowytsch.

Редакція застерігає собі право скорочувати статті і виправляти мову.

Передплата:

Європа	1 ч., 2.—	піврічно, 4.—	річно 8.—DM
Європа	1 Nr. 2.—	halbjährlich 4.—	jährlich 8.—DM
Взаоканських краях	1.—	2.—	4.—\$

Satz und Druck: Leo Andrejef, 8 München 5, Kohlstr. 3b.